

Hilal ÇAPAR

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi

Küreselleşme

Küreselleşme günümüzde oldukça popüler bir kavramdır. Küreselleşme, dünya genelinde yaygınlaşmak, kabul görmek anlamına gelmektedir. Bu bağlamda, ülkelerin birbirleriyle gerek ulaşımda, gerek iletişimde, gerekse ticaretle eskiye nazaran daha kolay ve ucuz biçimde bağlantı kurabilmektedir.

Küreselleşme süreci ne zaman baş-

ladı? Sorusu akla gelebilir. Bu soruya verilecek en iyi yanıt, küreselleşmenin yeni bir olgu olmadığıdır. Gerek eski çağlardaki savaşlar-fetihler sebebiyle, gerekse büyük göçlerle birlikte oluşan toplumsal değişimler sebebiyle toplumlar arasında hep bir tür küresel ilişki olagelmıştır. Ancak, özellikle son milenyumda, küreselleşme olgusu üç dönemde etkili olmuştur: Coğrafi keşifler dö-

**Asıl önemli olan,
toplumların kendi özellik ve
güzelliklerini kaybetmeden,
küreselleşmenin nimetlerinden
yararlanabilmesidir.**

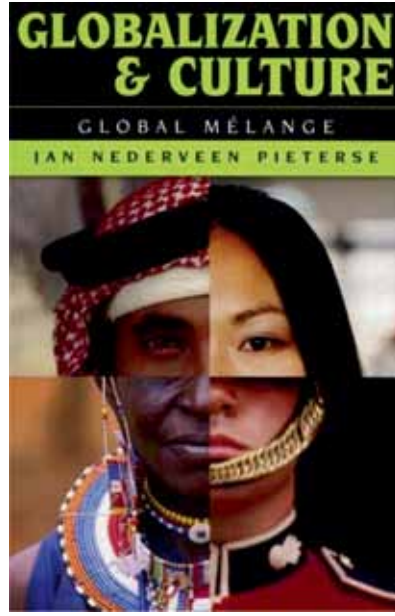
nemi, sanayi devrimi dönemi ve soğuk savaş sonrası dönem.

Coğrafi keşifler, her anlamda toplumların, özellikle Avrupalı toplumların, dünyaya farklı bir bakış açısı ile bakmayı öğrendiği, dünyayı bir bütün olarak kavramaya çalıştıkları bir dönemdir. 14. yüzyıl ile başlayan bu süreçte yeni kıtaların, yeni toplumların, yeni bitki ve hayvan türlerinin keşifleri heyecanla karşılanmıştır. Tütün, sabun, koku, çeşitli müzik aletleri ile dönen kâşifler büyük ilgi görmüş ve keşif sayısının artmasına yol açmışlardır. Ancak bu süreç hep Avrupa'nın lehine işlemiştir. Sömürgeleştirme yaklaşımı ile birlikte Avrupa, yeryüzünde büyük bir güç olma fırsatı yakalamıştır.

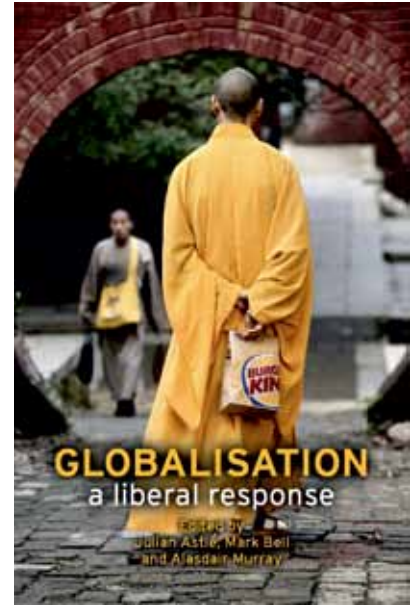
Küreselleşmenin bir sonraki dönemi sanayi devrimi sürecinde ortaya çıkmıştır. Sanayi devrimi 18. yüzyıla damgasını vuran ve tarihi değiştiren bir dönem olmuştur. İngiltere’de başlayan bu devrim, insanların çalışma ve düşünce yapısını kökten değiştirmiştir. 17. yüzyılda enerji kaynaklarının keşfedilmesiyle birlikte, İngiltere’nin öncülüğünde, tarımda önemli yenilikler olmuş, demir-çelik fabrikaları kurulmuştur. Buhar gücü sanayide kullanılmaya başlanmış, buharlı trenlerin keşfiyle ulaşım büyük ölçüde kolaylaşmış, deniz-aşırı ticaret gelişmiştir. 19. yüzyılda buhar gücünün yerini elektrik gücüne bırakması ile birlikte İngiltere öncü rolünü kaybetmiş ve yerini ABD ile Almanya’ya bırakmıştır. Bu dönemde, gelişmiş bir iletişim sistemi, bankacılık sistemi ve para piyasaları aracılığıyla sanayileşmiş ülkeler bile küresel ekonomik sisteme dâhil olmuşlardır.

Küreselleşmenin üçüncü aşaması soğuk savaş sonrası döneme denk gelmektedir. Soğuk Savaşın sona ermesini belki de en iyi simgeleyen, Almanya’yı iki ayrı blok olarak ayıran Berlin Duvarı’nın 9 Kasım 1989’da yıkılmasıdır. Bu sonucu, sosyo-ekonomik etkenler yanı sıra yükselen siyasi değişim dalgasının bir ürünü olarak değerlendirmek gerekir. Böylece, “1917 Ekim Devrimi”ne kadar uzanan ABD-SSCB rekabeti 1989’da sona ermiştir. Uzun süren soğuk savaş sürecinde kapalı ticaret ortamında, iletişim ve ulaşım politik sınırların konulduğu bir dünyada küreselleş-

menin varlığından söz edilmesi oldukça zordur. Ancak soğuk savaş sonrasında bu engellerin kalkması ile birlikte dünya genelinde kolaylaşan ticaret, ulaşım ve iletişim ile birlikte küreselleşme büyük bir hız kazanmıştır. Bu gelişmeler farklı bir vizyon kazanan politik düşüncelerle de desteklenmiştir.

Bu doğrultuda küreselleşme, internet, medya, sinema, televizyon, ticaret, turizm gibi alanlarda gelişip bir yaşam biçimi halini almaktadır. Doğal olarak, ekonomi, eğitim, siyaset gibi alanlarda olduğu gibi kültürel alanda da küreselleşmenin etkileri ortaya çıkmaktadır. Bir yandan, dünyanın farklı yerlerindeki farklı kültürleri ile tanışma fırsatları verilirken, diğer yandan bir karma dünya kültürünün benimsenmesine yol açmaktadır. Bu karma dünya kültürü insan yaşamının her noktasında görülebilmektedir. Dünya genelinde birbirine benzer yapılar inşa

edilmekte, benzer yiyecekler yenmekte, benzer giyecekler giyilmektedir. Özellikle internet ve medyanın kolaylaştırdığı reklâmların etkisiyle bu “tek tip” olma durumu her geçen gün tüm kültürleri etkisi altına almaktadır. Elbette küreselleşmenin, dünyayı ve diğer kültürleri tanıma, sağlık, bilimsel araştırmalar, sosyal yardımlaşma konularında işbirliğini kolaylaştırma gibi olumlu etkileri göz ardı edilemez. Ancak, öte yandan, toplumların kendi kimliklerini, kültürlerini, kendilerine özgü özelliklerini kaybetmeye başlaması endişelere yol açmaktadır.

Bu bağlamda, asıl önemli olan toplumların kendi özellik ve güzelliklerini kaybetmeden, küreselleşmenin nimetlerinden yararlanabilmesidir. Başka bir ifadeyle, toplumlar ve bireyler açısından dikkat edilmesi gereken kültürel yozlaşma tuzağına düşmeden küreselleşme ile uyum sağlayabilmektir.